■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

پنجشنبه ۱۰ آذر ۱۴۰۱ | ۶ جمادی‌الاولی ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۳۷۰ | Thursday - Dec 1 , 2022

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

■ زادروز پرویز شهبازی، کارگردان و نویسنده/۱۳۴۱
■ سالروز شهادت آیت‌ا... مدرس/ ۱۳۱۶
■ روز مجلس شورای اسلامی
■ سالمرگ ابوالفضل زرویی نصرآباد شاعر، پژوهشگر و طنزپرداز/ ۱۳۹۷

واحه

گر به تو افتدم نظر چهره به چهره رو به رو
شرح دهم غم تو را نکته به نکته مو به مو

اقبال لاهوری

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۵۳	غروب آفتاب: ۱۶:۵۱
اذان مغرب: ۱۷:۱۱	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۰۹
اذان صبح (فردا): ۵:۲۷	طلوع خورشید (فردا): ۶:۵۶

پیشخوان

پاستیل‌های بنفش

داشتن دوست خیالی در کودکان امری طبیعی است که به رشد بهتر آنها کمک می‌کند. این دوستان خیالی گاه به شکل یک کودک دیگر هستند و گاه ظاهری عجیب و غریب دارند؛ مثلا پوست آبی‌رنگ دارند یا دماغی به درازای خرطوم یک فیل. گاه مشاهده گفت‌وگوی کودک با دوست خیالی‌اش و اصلا حضور چنین شخصیتی والدین را بسیار نگران می‌کند. اما بهتر است بدانید کودکان چون در این دوره از زندگی خود با تجربه‌های جدیدی روبه‌رو می‌شوند، در ذهن خود دوست‌های خیالی پرورش می‌دهند. آنها از این طریق سعی می‌کنند از عهده اضطراب ناشی از اولین تجربه‌ها برآیند. همچنین کودکان با کمک این دوستان خیالی می‌توانند مهارت‌های اجتماعی خود را تمرین کنند. پس نگران نباشید. کتاب «پاستیل‌های بنفش» داستان پسربچه کوچکی به نام جکسون است. از نظر جکسون همه چیز باید منطقی و واقعی باشد و خیال به هیچ دردی نمی‌خورد. اما یک روز می‌فهمد آدم‌ها همیشه دل‌شان نمی‌خواهد در دنیای واقعیت باشند. جکسون برای برای خود یک دوست خیالی پیدا می‌کند که مانند خودش عاشق پاستیل‌های بنفش است. او که امسال به کلاس پنجم می‌رود، راوی داستان است. پدرش به دلیل ابتلا به ام‌اس کارش را از دست داده و خانواده‌شان برای تامین هزینه‌های زندگی با مشکلات زیادی مواجه هستند. اوضاع به قدری بد است که خانواده جکسون نتوانستند خانه‌ای برای زندگی اجاره کنند و مجبورند در یک مینی‌ون زندگی کنند. انتشارات پرتقال این کتاب را که کاترین اپلگیت نوشته است، سال ۹۵ ترجمه و منتشر کرده است.

جنگل سیاه!

با تداوم رویه کنونی، از جنگل‌های ایران فقط یک خاطره باقی می‌ماند

ساخت آدم‌برفی در کوچه و محله اگر یک اتفاق عادی فصلی محسوب می‌شد حالا اما چندسالی است تنها به خاطره‌ای بدل شده که برای کودکان امروزی تعریف می‌شود. همین مثال ملموس نشان می‌دهد که بی‌توجهی به پیامدهای اقلیمی و اصرار به دخالت‌های مخرب انسانی در محیط زیست چقدر می‌تواند به سرعت خودش را پیش چشم‌مان بیاورد. همان طور که برف‌بازی سال‌های گذشته حالا تنها یک خاطره شیرین برای ما محسوب می‌شود با تداوم آتش‌سوزی جنگل‌ها در ایران عکس‌های آلبوم خانوادگی ما از پرسه در این جنگل‌ها هم به جرگه خاطرات می‌پیوندد. می‌توان با سنجه آماری هم به این موضوع تلخ نگاه کرد. آمارهایی هولناک که در طول ۱۰ سال اخیر از زبان مسئولان و کارشناسان و فعالان محیط‌زیست عنوان شده و به نظر می‌رسد آن طور که باید، موثر واقع نشده است. این که بدانیم با تداوم روند کنونی تنها ۵۰ سال با خداحافظی از جنگل‌های شمال ایران فاصله داریم. به این معنا که نیم‌قرن دیگر اثری از پهنه سبز خطه شمال نخواهد بود. هفته اول آذر امسال هفته سخت و سوزانی برای جنگل‌های هیرکانی شمال ایران بود. جنگل‌هایی که حالا چند سالی است که به ثبت جهانی هم رسیده و همین موضوع لزوم ضرورت نگهداری از آن را صدچندان می‌کند اما تنها طی هشت روز ابتدایی آذرماه ۲۷ فقره حریق در جنگل‌های شمال کشور رخ داده است. تا دیروز ۴۰ هکتار از حجم این جنگل‌ها دود شده است. اتفاقی که حتی می‌تواند به خروج نام این جنگل از فهرست میراث ثبت شده هم بینجامد. تلخ ماجرا این که عموما ما در پاییز در انتشار چنین حریق‌هایی هستیم اما همچنان در برابر این اتفاق مستاصلیم. هادی کیادلیری رئیس دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست دانشگاه علوم تحقیقات به جام جم می‌گوید: «در فصل پاییز به دلیل این که گازهای گرم مدیترانه‌ای می‌وزد، رطوبت کاهش پیدا می‌کند و در نتیجه درجه حرارت بالا می‌رود و باعث وقوع آتش‌سوزی می‌شود.» هر چند این فرضیه در حالی مطرح می‌شود که هنوز از دلیل اصلی حریق در جنگل‌های هیرکانی به صورت رسمی چیزی اعلام نشده است اما در کنار گفته‌های کیادلیری باید به این نکته هم اشاره کنیم که آمارهای رسمی موجود نشان می‌دهد بیش از ۹۰ درصد از حریق جنگل‌ها در ایران عوامل انسانی عنوان شده است. بخشی از این دلایل تعمدی است، چه به واسطه تصرف زمین یا خصومت‌های شخصی! و بخش قابل توجهی از آن ناشی از ناآگاهی عمومی و بی‌احتیاطی است. کیادلیری به جام جم می‌گوید: «زمان آتش‌سوزی در شمال کشور، فصل پاییز است. در برخی مواقع حریق به صورت طبیعی اتفاق می‌افتد و گاه به دلیل این که مواد قابل اشتعال در طبیعت فراوان است، عوامل انسانی علت آتش‌سوزی شناسایی می‌شود. سازمان جنگل‌ها در ۹۰ درصد مواقع منشا انسانی را علت آتش‌سوزی‌ها اعلام می‌کند که این مساله قابل قبول نیست و اگر هم این آمار درست باشد نشان‌دهنده کم‌کاری این سازمان در زمینه فرهنگسازی است.» نگرانی‌های دیگری هم در این میان وجود دارد. آن طور که رئیس دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست دانشگاه علوم تحقیقات به جام جم می‌گوید: «نکته قابل اهمیت در امسال این است که شدت و وسعت آتش‌سوزی‌ها تغییر کرده و این موضوع بسیار نگران‌کننده‌ای است.» چه دخالت‌های انسانی در حریق جنگل‌ها موثر باشد و چه تغییرات اقلیمی و تداوم خشکسالی‌ها دلیلی بر سیاه‌بختی درختان شمال ایران باشد، می‌دانیم با تداوم این رویه جنگل‌های شمال ایران به خاطره‌ای دور برای جامعه ایرانی بدل خواهد شد.

کیوآرکد را اسکن کنید

حکمت

امام کاظم (ع)

زیانکار، کسی است که ساعتی از عمر خویش را باخته است.

بحارالانوار

نکته روز

سال‌های نوری دور از خانه

فضاپیمای اوریون رکورد شکست و در دورترین فاصله از زمین قرار گرفت

فضاپیمای اوریون که هسته اصلی ماموریت تاریخی آرتمیس -۱ ناساست، بعدازظهر دوشنبه به دورترین فاصله خود از زمین رسید و رکورد حداکثر مسافتی را که یک فضاپیمای طراحی‌شده برای حمل انسان تاکنون طی کرده است، شکست.

آژانس فضایی عصر دوشنبه تایید کرد که کپسول اوریون به نقطه میانه ماموریت بدون خدمه خود در اطراف ماه رسیده است (حدود ۴۳۴۵۲۳ کیلومتر از زمین). رکورد قبلی برای دورترین فاصله‌ای که یک فضاپیمای درجه‌بندی‌شده توسط انسان طی کرده است، در طول ماموریت آپولو ۱۳ در سال ۱۹۷۰ به ثبت رسیده است. هدف ماموریت آرتمیس -۱ که در ۱۶ نوامبر (۲۰ آبان) از مرکز فضایی کندی در فلوریدا پرتاب شد، آزمایش کپسول اوریون تا حد مجاز آن است تا اطمینان حاصل شود که وسیله نقلیه برای میزبانی ایمن از انسان‌ها آماده است. این اجرای آزمایشی، بخشی از برنامه گسترده‌تر آرتمیس ناساست که هدف آن بازگرداندن فضانوردان به سطح ماه برای اولین بار پس از دهه ۱۹۷۰ است. یکی از مشکلات مربوط به ردیاب ستاره اوریون بود، سیستمی که از نقشه کیهان استفاده می‌کند تا به مهندسان روی زمین بگوید جهتگیری فضاپیما چگونه است. برخی خوانش‌های داده‌ها آن طور که انتظار می‌رفت بازنمی‌گشتند اما مقامات ناسا آن را به یک منحنی یادگیری که همراه با راه‌اندازی یک فضاپیمای جدید است، تبدیل کردند. هاوارد هو، مدیر برنامه اوریون، عصردوشنبه به خبرنگاران گفت: «با این حال، در مجموع، عملکرد فضاپیما بی‌نظیر بوده است. این فضاپیما در برخی موارد از انتظارات بهتر عمل کرد، مانند تولید حدود ۲۰ درصد قدرت بیشتر از آنچه واقعا نیاز داشت.» اکنون انتظار می‌رود این فضاپیما امروز به سمت ماه برگردد؛ از مسیر فعلی خود خارج شود و به سمت زمین بازگردد. کپسول اوریون ۱۱ دسامبر (۲۱ دی) در اقیانوس آرام در سواحل کالیفرنیا فرود می‌آید.

خبر روز

ابهام عجیب درباره تخم‌مرغ!

روزانه یک تخم‌مرغ بخوریم یا نه؟ این پرسشی است که به محل اختلاف بدل شده است. موافقان به دلیل ارزش غذایی تخم‌مرغ، بر مصرف روزانه‌اش تاکید دارند و مخالفان از کلسترول و خطراتش می‌گویند. اما دلایل مختلفی وجود دارد که بخواهید هر روز تخم‌مرغ بخورید. مصرف روزانه تخم‌مرغ التهاب را کاهش می‌دهد، به عضله‌سازی شما کمک کرده و سیستم ایمنی‌تان را تقویت می‌کند. یک مطالعه جدید همچنین نشان داده که تخم‌مرغ علاوه بر فوایدی که برای بدن شما دارد، می‌تواند عملکرد شناختی مغزتان را بهبود ببخشد. پژوهشی که در نشریه نوروساینس منتشر شد، نشان می‌دهد که هیدرولیز پروتئین تخم‌مرغ دارای توانایی بهبود عملکرد شناختی در حوزه عملکرد اجرایی مغز است. حوزه عملکرد اجرایی مغز مسئول خودتنظیمی، خلاقیت، دامنه توجه، استدلال، حافظه کاری، کنترل بازدارنده و انعطاف‌پذیری ذهنی است. تخم‌مرغ همچنین دارای اجزای دیگری است که برای سلامت مغز و عملکرد شناختی مفید است. این به طور خاص در زرده تخم‌مرغ است. سال‌ها تصور می‌کردیم مصرف بیش از حد تخم‌مرغ کامل از جمله زرده که سرشار از کلسترول غذایی است، برای سلامتی مضر است. با این حال باید بدانید که سطح کلسترول خون فرد ارتباط چندانی با دریافت کلسترول رژیم غذایی ندارد. زرده تخم‌مرغ همچنین حاوی مواد مغذی گیاهی ارزشمند و تقویت‌کننده سلامتی مانند کولین، لوتئین و زآگزانتین است.

پرسه

کامبک مدیریتی آث میلان

آث میلان از آن باشگاه‌هایی است که طرفداران بسیاری در سراسر جهان دارد؛ باشگاهی که در دهه ۱۹۸۰ غول بلامنازع ایتالیا محسوب می‌شد. این باشگاه همچنین یکی از پرافتخارترین تیم‌های باشگاهی دنیا به شمار می‌رود. این باشگاه در دهه اخیر دچار سردرگمی‌های شدیدی شده و از دوران طلایی خودش فاصله گرفت تا جایی که الیوت پا به میدان گذاشت. آث میلان که از قبل به عنوان فاتح سریالی تورنمنت‌های مختلف شناخته می‌شد، تا قبل از تغییرات اخیر به یک تیم ناهماهنگ در مستطیل سبز مشهور شده بود. حالا چه اتفاقی اوضاع شهر میلان را دگرگون کرده، آیا آث میلان دوباره به جمع فاتحان برمی‌گردد؟

کیوآرکد را اسکن کنید

وکیل مدافع «شیطان»

برنارد لوی که از سوی کارشناسان و تحلیلگران سیاسی، فردی آشوب‌ساز و تاجر جنگ شناخته می‌شود بر این باور است مداخله نظامی و سیاسی در امور جهان عرب و اسلام تخلف امپریالیستی محسوب نمی‌شود، بلکه این حق مشروع غرب متمدن و وظیفه مقدسی است که باید به سرعت و بدون تردید انجام شود تا همه نهادهای عربی و اسلامی نابود شود و جز چند کشور ضعیف و پراکنده چیزی باقی نماند. برنارد لوی تاکنون از هیچ اقدامی در سوریه، عراق و حتی افغانستان و جمهوری آذربایجان برای مقابله با رویکرد شیعی و نظام کشورمان خودداری نکرده و به‌تازگی و پس از اعتراض‌های اخیر نیز دست به کار شده و با برخی چهره‌های اپوزیسیون دیدارهایی را ترتیب داده و مقاله‌های گوناگونی در تایید و تقویت این افراد و نهادها منتشر کرد.

کیوآرکد را اسکن کنید

عکس روز

تمام قد پشت تیم ملی

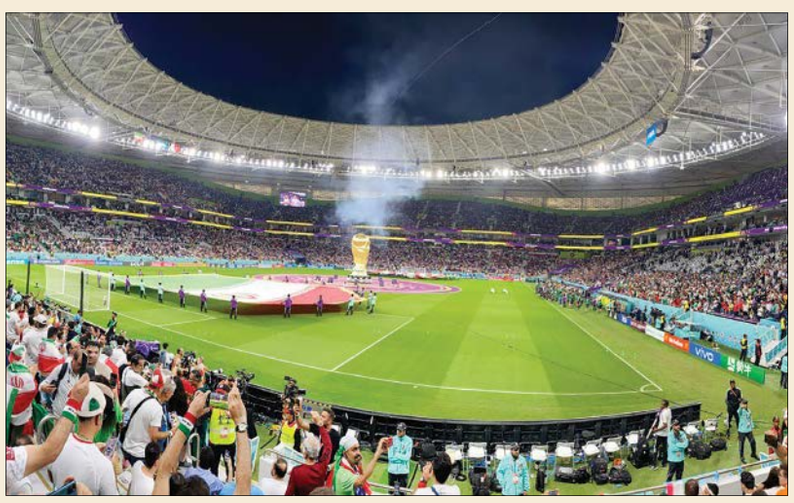

کار تیم‌ملی ایران در قطر پایان یافت هنوز و همچنان ما تمام قد پشت‌تیم باغیرت ایران می‌مانیم. برای ما از این جام هم تصاویر بسیاری به یادگار می‌ماند تا سال‌ها بعد با تماشای آن به یاد این روزها بیفتیم. یکی از آنها شاید این عکس پرشور چاوش هماوندی عکاس «جام‌جم» از گستراندن پرچم مقدس ایران بر پهنه چمن ورزشگاه در بازی آخر تیم ایران باشد؛ تصویری که حتی با نگاه چندباره به آن، حسی از میهن‌دوستی می‌دود زیرپوست‌مان.

چهارراه

حقایقی درباره پابلو اسکوبار جنایتکار عجیب کلمبیایی

جنایتکار محبوب!

بیش از دو دهه پس از مرگش، پابلو اسکوبار به همان اندازه که در دوران اوج خود به عنوان رئیس کارتل مواد مخدر مدیلین شناخته شده بود، همچنان معروف است. شهرت او در فرهنگ عامه تا حد زیادی به لطف کتاب‌ها، فیلم‌ها و آهنگ‌های بی‌شماری است که به سبب زندگی فرا واقعگرایانه‌اش تولید شده است. اسکوبار، پسر یک کشاورز و یک معلم مدرسه، زندگی جنایی خود را در حالی که هنوز نوجوان بود، آغاز کرد. اولین کار غیرقانونی او فروش مدارک تحصیلی جعلی بود. او سپس به جعل کارنامه قبل از قاچاق تجهیزات استریو و سرقت سنگ قبرها برای فروش مجدد آنها روی آورد. اسکوبار همچنین اتومبیل‌ها را می‌دزدید و این جرم منجر به اولین دستگیری او در سال ۱۹۷۴ شد. اندکی پس از آن، او به یک قاچاقچی مواد مخدر تبدیل شد و اواسط دهه ۱۹۷۰ به تاسیس سازمان جنایی که به کارتل مدیلین تبدیل شد کمک کرد. در اوج قدرت، کارتل مدیلین بر تجارت کوکائین تسلط داشت؛ حدود ۴۲۰ میلیون دلار در هفته درآمد داشت و رهبر خود را به یکی از ثروتمندترین افراد جهان با ثروتی بالغ بر ۲۵ میلیارد دلار تبدیل کرد. حتی اسکوبار هم نتوانست آن همه پول را خرج کند و بیشتر آن که در انبارها و مزارع ذخیره می‌شد، از بین رفت. به گفته برادرش، سالانه حدود ۱۰ درصد یا ۲/۱ میلیارد دلار از بین می‌رفت؛ یا توسط موش‌ها خورده می‌شد یا در برخی موارد، به سادگی نابود شد. در اواخر دهه ۱۹۸۰ او پیشنهاد داد که در صورت معافیت از هرگونه معاهده استرداد، بدهی ۱۰ میلیارد دلاری کشورش را بپردازد.

زندگی و زندان مجلل

اسکوبار صاحب خانه‌کاخ‌های زیادی بود اما برجسته‌ترین دارایی او عمارت ۷۰۰۰ هکتاری واقع بین بوگوتا و مدیلین بود. بنابر گزارش‌ها، ساخت این قصر ۶۳ میلیون دلار هزینه داشته‌است. علاوه بر اقامتگاهی مجلل، این کاخ دارای زمین فوتبال، باغ مجسمه، دریاچه‌های مصنوعی، میدان گاوبازی، فرودگاه، زمین تنیس، باغ‌وحش و مجموعه‌ای از ماشین‌های کلاسیک بود. مدتی پس از مرگ اسکوبار، این عمارت توسط مردم محلی غارت شد. بقایای آن اکنون یک جاذبه گردشگری محبوب است. در سال ۱۹۹۱ اسکوبار پیشنهاد داد که خود را به مقامات تسلیم کند؛ اگر به او اجازه داده شود زندان خود را بسازد. نتیجه زندانی مجلل به همراه جکوزی، آبشار و زمین فوتبال بود. پس از این که اسکوبار دو عضو کارتل را در زندان شکنجه کرد و کشت، مقامات تصمیم گرفتند او را به زندانی دیگر بفرستند. اما پیش از انتقال از زندان فرار کرد.

رابین هود کلمبیا

اسکوبار از فقر و بیچارگی مردم کلمبیا سوءاستفاده کرد. او با صرف هزینه‌های هنگفت برای بهبود شرایط زندگی آنها، سعی در جلب حمایت مردم و خریدن مشروعیت برای خود داشت. به دلیل این تلاش‌های به اصطلاح بشردوستانه‌اش، اسکوبار معروف شد و بین مردم لقب «رابین‌هود» گرفت! او ابتدا هزینه‌های زیادی برای بهبود زندگی کارکنان آزمایشگاه کوکائینش پرداخت کرد. سپس میلیون‌ها دلار برای توسعه برخی از فقیرترین محله‌های شهر زادگاهش مدیلین هزینه کرد. او در توسعه زیرساخت‌هایی چون جاده‌ها، خطوط برق و زمین‌های فوتبال کمک کرد. اسکوبار همچنین مجتمع‌های مسکونی متعددی برای بی‌خانمان‌ها ساخت و به رایگان در اختیارشان قرار داد. برای فقرا بیمارستان، استادیوم و مسکن ساخت و حتی از تیم‌های فوتبال محلی نیز حمایت کرد.

پادشاه جنگل

باغ وحش خصوصی اسکوبار محل زندگی حدود ۲۰۰ حیوان از جمله فیل، شترمرغ، گورخر، شتر و زرافه بود. بسیاری از این حیوانات با هواپیماهای مواد مخدر اسکوبار به کشور قاچاق شدند. پس از مرگ او بیشتر حیوانات به باغ وحش منتقل شدند. با این حال، چهار اسب آبی باقی ماندند که امکان جابه‌جایی‌شان وجود نداشت. آنها در خانه مجلل اسکوبار بدون مراقب رها شدند اما چیزی نگذشت که به زودی تکثیر شدند و تا سال ۲۰۱۶ تعدادشان به بیش از ۴۰ نفر در این منطقه رسید. این حیوانات بالقوه خطرناک به‌مزارع آسیب رسانده و باعث ترس مردم محلی شده‌اند. اگرچه مقامات برای کنترل جمعیت آنها شروع به اخته‌کردن اسب‌های آبی نر کردند اما آنها در میان گردشگران بسیار محبوبند.

نقره یا سرب

روش اسکوبار برای رسیدگی به مشکلات، اصطلاح «نقره یا سرب» بود؛ نقره به معنای رشوه و سرب به معنای گلوله! درحالی که جنایتکار میلیاردر گزینه اول را ترجیح می‌داد، اما هیچ تردیدی هم در مورد گزینه دوم نداشت. بی‌رحمی‌های اسکوبار نسبت به پلیس و کارتل‌های رقیب شهرت زیادی دارد. بنابر گزارش‌ها، اسکوبار حدود ۴۰۰۰ نفر از جمله افسران پلیس و مقامات دولتی را به قتل رساند. در سال ۱۹۸۹ این کارتل به منفجرکردن یک بمب در هواپیمای حامل یک خبرچین متهم شد. در این حادثه حدود ۱۰۰ نفر جان باختند که دو نفر از آنها آمریکایی بودند. آماری از تعداد کسانی که به دستور اسکوبار در کارتل‌های رقیب به قتل رسیده‌اند، وجود ندارد.